בן אמאן תרמייה. ואם נפשך לותר מתאי דרמינן אליבא דר׳ דלמא אחי לאינפולי. אבל ממעיין שלא ילא בתחילה אפילו בית

הבעל נמי שרי רבי יהודה ומתניתין דקתני נמי ממעיין שלא יצא בתחילה

בית השלחין אין בית הבעל לא לאו רבי יהודה היא: אם כן מתניתין

אמאן סרמייה. לא ר"א בן יעקב כדאמרן ולא כר"מ דשרי אפילו

בית הבעל ולא כר׳ אלעזר בו עזריה

דאפילו בית השלחין לא שרי ממעיין

שילה בתחילה: חלה לרבי יהודה

ולא שנא כו'. ומתניתין ר' יהודה

היא: להודיעך כחו דרבי מאיר.

דאפילו ממעיין שילא בתחילה שרי

אפילו לבית הבעל: מנכש. תולש

עשבים רעים מתוך הטובים וכי

עקרי להו למחי הני טפי: משקה

מים בורעים. שזורק מים בעיקרי

העשבים: משום מחי מתרינן ביה.

דמאי מלאכה קא חשבינן ליה דודאי

קולר לא חשבינן שאינו מתכוין ליטול העשבים אלא לתקן עשבים הטובים

שבשדה: חורש וזורע והולר אבות

מלאכות הן בפרק כלל גדול (שבת

דף עג.): לרפויי. לרכך: משום

חורש חין משום זורע לח. המחי לה

מיחייב בתרוייהו הא עביד תרוייהו

ואשכחינן במלאכה דמיחייב תרתי:

זומר. בשבת: ולריך לעלים חייב.

משום קולר שהרי לריך לעלים וחייב

משום נוטע דמשום הזימור גדלי

טפי: המחפה. שמכסה את הזרעים

בעפר: לוקה. משום לא תזרע

כלאים (ויקרא יט): אף המקיים. שרואה כלאים זרוע ואינו מבטלו:

בשלמה לדידי דהמינה. דמנכש הוי

משום זורע משום הכי מנכש בכלאים

לוקה דהא אסירא זריעה בכלאים

דכתיבס לא תורע: חרישה. לצורך

זריעת כלאים מי אסירא דבשעת

חרישה ליכא כלאים כלל: אמר ליה.

מנכש אינו לוקה אלא משום מקיים:

תלמוד לומר כלחים שדך לח. וחע"ג

דכתיב לא תזרע כלאים יי גורעין

ודורשין לא כלאים לא יהא כלאים

מכל מקום שחייב אתה לבטלו:

בשלמה מועד. משום הכי שרי דלה

אסיר בשום מלאכה אלא משום

טירחה: וכל מקום פסידה שרו

רבנן. למיטרח בחולו של מועד

במקום פסידה כדפרשינן לעיל": בין

למאן דאמר משום חורש. דפליגי

רבה ורב יוסף לעיל במשקה מים

לזרעים דחד חמר משום חורש וחד

אמר משום זורע: חרישה בשביעית

מי שרי. הא נפקא מבחריש ובקליר

תשבות דאמרינן אם אינו ענין

לשבת שאינו לריך שהרי כבר נאמר

כל מלחכה תנהו ענין לשביעית:

בשביעית כומן הוה. דרבון: ורכי

היא. דאמר דהוא מדרבנן ומילתא

דפסידה שרו רבנן: ווה דבר השמטה

שמוע. כתיב בהשמטת כספים.

תולדות שמוט. כתיב בהשמטת כספים. אמאי כתיב תרי זימני שמטה שמוט: בזמן שאי אחה משמט

כלאים פ"א] מכות כא: ע"ו

גר מצוה

יב ב מיי שם הלכה ד: יג ג מיי פ״א מהלכות כלאים הלכה ב [ופ״ה הלכה ב] סמג לאוין רעט טוש"ע י"ד סי" רלז סעיף ם י כלו סעין א [וסימן רלו סעיף א]: ד ד מיי׳ ר"י ד מיי׳ פ״ט מהלכות שמטה הלכה ב סמג לאוין ער ועשין קמט [שו"ע

רבינו חננאל

ה"מ סימן סו סעיף א]:

וסבר ר' יהודה ל"ש מעין שיצא כתחלה ולא שנא מעין שלא יצא כתחלה, אין משקין אלא בית השלחיז. והא דקתני מעיז . שיצא כתחלה, איידי דאמר מאיר מעין שיצא " בתחלה משקיו ממנו אפי׳ שדה הבעל, תנא איהו נמי מעין שיצא כתחלה. אתמר המנכש, פי׳ החופר בית לזרעים בשבת, משום מאי מתרינן ביה. רבה אמר משום חורש, מה דרך החורש לרפויי ארעא הכא נמי מרפי ארעא נינהו. ורב יוסף אמר משום זורע, מה דרך הזורע לאצמוחי פירא . הכא נמי קא מצמחי פירא. ומקשי אביי לתרווייהו, ואמאי לא מתרינן ביה משום חורש ומשום זורע. משום יוור ש ימשום יורע, דהא דמיא להא ודמיא נמי להא. וכי תימא כל היכא דאיכא מלאכה מעין שתים לא מחייבינן אלא חדא. והאמר רב כהנא הזומר וצריך לעצים חייב שתים, אחת משום זורע ואחת משום קוצר. ולא פירקו לנפשייהו. איתיביה רב יוסף לרבה, המנכש, פי׳ חופר אצל הכלאים ולוקח העפר ומחפה בו את הכלאים כדי שיצמח, והמחפה בכלאים לוקה, ר' עקיבא אומר אף המקיים. בשלמא לרב יוסף דאמר מנכש משום זורע חייב, היינו דאסורה זריעה בכלאים. אלא לרבה דאמר משום חורש, חרישה בכלאים מי אסירא. ופריק בכיאים מי אסיוא. ופויק רבה, מאי לוקה דקתני, משום מקיים בכלאים. וכולה ר' עקיבא היא, ומה טעם קאמר והכי קתני, המנכש והמחפה בכלאים לוקה מאי טעמא משום אף המקיים בכלאים לוקה. . פי׳ מקיים בכלאים, שמצא הוא וצימחה, ונתקיים הכלאים בעבודתו. שגורם הכיאים בעבודות, שגודם לו הצמחה והפרחת פרי. מאי טעמא, אמר קרא לא תזרע כרמך כלאים אין לי אלא זורע תבואה בכרם, מקיים מנין, תלמוד לומר לא כלאים. כלומר. האי לא לא תזרע כרמך ולישתוק, ואנא ידענא דאין זריעה אלא בתבואה, פי׳ וממילא שמעינן שאסר זריעת עוד אמר כלאים). כדכתיב

משום דבתרתי מילי אשכחן בהדיא במילחיה דר"י כמו במתניתין דפסידא אין הרווחה לא ובמקום פסידא נמי מיטרח לא טרח אבל לר"א ליכא לאוכוחי ממילתיה אלא חד מילתא כדלעיל דהרווחה אסיר הלכך ניחא ליה לאוקמי כר' יהודה ולא כרבי אליעזר: בחו דר' מאיר דמיקד. ואם תאמר וליתני שלא יצאו בתחילה להודיעך כחו דר' יהודה דמחמיר (מ) כח דהתירא עדיף:

יהודה יותר מר"א כמו דאקשינן לעיל לר"א הכי נמי פרכינן

אליבא דרבי יהודה ומאי אלימא להש"ס מילתא דרבי יהודה דמוכח

מיניה דמתניתין אתיא אליביה יותר מדרבי אליעזר איכא למימר

משום מאי מתרינן. לאין אדם לוקה ולא נהרג אלא בהתראה שמתרינן בו לא תעשה הך איסורא כדמפקינן בסנהדרין (דף מה.) מקרא דלריך לפרש שם האיסור בהדיא: כא מרפויי ארעא. דבתר עיקר המלחכה אולינן ודומה לחורש ורב יוסף אע"ג דעיקר מלחכה דומה לחורש מחשבת הנפש לאו לרפויי ארעא ובהכי פליגי דרבה סבר לבתר המעשה מדמינן לה ולא אחר המ חשבה ורב יוסף סבר בתר מחשבה אזלינן דהויא עיקר ולא אולינן בתר הדמיון:

לך לעצים. חבנ עם ... לריך לעלים לא נאמר בו דחייב משום קלירה דלא דמיא לקלירה דקולרין למאכל או מידי שלריכיו לחיזה דבר כגון רפוחה וכיולא בהן ואי לאו שקולרין ללורך גופו פטור דלא מיחייב אפילו משום תולדה דתולדה נריך שתהא דמי לאב מלאכה: חייב שתים. קשיא לרבה דאזיל בתר הדמיון דהכא זומר לא דמי כלל לנוטע ואעפ"כ חייב משום נוטע וקשיא לרב יוסף דאפילו אינו מתכוין ללמוח הגפן כיון דודאי מלמחה מחמת הזימור חייב משום נוטע דהא סתם קאמר רב כהנא אפילו לא חישב ליטע ואי קשיא הא דאמרינן בדוכתה אחריתי (כתובות דף לו.) משום רשעה אחת אתה מחייבו ואי אתה מחייבו משום שתי רשעיות תריך הכי כגון דאיכא מיתה ומלקות אבל תרתי מילי דאסירן דדמיין להדדי בשתי מלקיות תרוייהו חד רשעה הוא ולא ממעטי מרשעתו דכל שם מלקות חד רשעה הוא והכי נמי אמר במס׳ פסחים בפ׳ כל שעה (דף כד. ושם) אמר אביי אכל פוטיתא לוקה ארבע ואע"ג דרב כהנא אמורא הוא מקשי מיניה לרבה ורב יוסף משום דגברא רבה הוה כדאשכחן (ב"ק

דף קיו.) במעשה דר' יוחנן דהוה חריף

טובא ° וקשיא ל"ג כיון דלאו תנא הוא לא חשיב לה כל כך ופליגי עליה:

דלמא אתי לאינפולי אבל מעיין שלא יצא בתחילה דלא אתי לאינפולי אפילו בית הבעל נמי אם כן מתניתין אמאן תרמייה אלא לרבי יהודה לא שנא מעיין שיצא בתחילה ולא שנא מעיין שלא יצא בתחילה בית השלחין אין בית הבעל לא והאי דקתני מעיין שיצא בתחילה להודיעך כחו דר' מאיר דאפילו מעיין היוצא בתחילה משקין ממנו אפילו שדה הבעל אתמר המנכש והמשקה מים לזרעים בשבת משום מאי מתריגן ביה רבה אמר משום חורש רב יוסף אמר א משום זורע אמר רבה כוותי דידי מסתברא מה דרכו של חורש לרפויי ארעא האי גמי מרפויי ארעא אמר רב יוסף כוותי דידי מסתברא מה דרכו של זורע לצמוחי פירא הכא נמי מצמח פירא אמר ליה אביי לרבה לדידך קשיא ולרב יוסף קשיא לדידך קשיא משום חורש איז משום זורע לא לרב יוסף קשיא משום זורע אין משום חורש לא וכי תימא כל היכא דאיכא תרתי לא מיחייב אלא חדא והאמר רב כהנא ^{6 ב} זומר וצריך לעצים חייב שתים אחת משום נוטע ואחת משום קוצר קשיא איתיביה רב יוסף לרבה ס י המנכש והמחפה לכלאים לוקה רבי עקיבא אומר אף י המקיים בשלמא לדידי דאמינא משום זורע היינו דאמירא זריעה בכלאים אלא לדידך דאמרת משום חורש חרישה בכלאים מי אסירא אמר ליה משום מקיים והא מדקתני סיפא ר"ע אומר אף המקיים מכלל דתנא קמא לאו משום מקיים הוא כולה ר' עקיבא היא ומאי מעם קאמר מאי מעם המנכש והמחפה בכלאים לוקה משום מקיים שר"ע אומר אף המקיים מאי מעמא דר' עקיבא דתניא י שדך לא תזרע כלאים אין לי אלא זורע מקיים מניין תלמוד לומר כלאים שדך לא תנן משקין בית השלחין במועד ובשביעית בשלמא מועד משום מירחא הוא ובמקום פסידא שרו רבנן אלא שביעית בין למאן דאמר משום זורע ובין למאן דאמר משום חורש זריעה וחרישה בשביעית מי שרי אמר אביי בשביעית בזמן , הזה ורבי היא דתניא ^{י)} רבי אומר ² וזה דבר השמטה שמום רבשתי שמיטות הכתוב מדבר אחת שמימת קרקע ואחת שמימת כספים בזמן שאתה משמט קרקע אתה משמט כספים ובזמן שאי אתה משמט קרקע אי אתה משמם כספים רבא אמר אפילו תימא רבנן אבות אסר רחמנא

סד., ג) [שעשה להן סייג וגדר רש"י ע"ו סד. וע"ש במוס׳], ד) גיטין לו. קדושין לח:, ה) וויקרא יטן, ו) וועי׳ פי׳ בקגנון אחרן, ז) וע״א ד"ה משחיון.

תורה אור השלם 1. אֶת חֻקֹּתֵי תִּשְׁמֹרוּ בְּהָמְהְּךְ לֹא תַרְבִּיע בִּלְאַיִם שְׁדְךּ לֹא תִוְרַע בּלְאָיִם וּבָּגֶד בִּלְאַיִם בּלְאָיִם וּבָגֶד בִּלְאַיִם שֶׁעֶטְנֵז לֹא יַעֲלֶה עְלֶירְ: ויקרא יט יט 1, וְזֶה דְּבֵר הַשְׁמְטָה שְׁמוֹט בָּל בַּעַל מַשֵּׁה יְדוֹ שְׁמוֹט בָל בַּעַל מַשֵּׁה יְדוֹ

אָשֶׁר יַשֶּׁה בְּרֵעֵהוּ לֹא יגש את רעהו ואת אחיו בי קרא שמטה ליי:

הגהות הב"ח (**הֹ**) תום' ד"ה כחו כו' דר :דהמירא

גליון הש"ם תום' ד"ה חייב שתים וכו' וקשיא ל"ג. עיין נ"כ :קף נב ע"ב

מוסף רש"י

זומר. להלמיח הגפן, וצריך לעצים. להסקה, משום דלריך להם הוים מולדה דקולר, דלריך נמי לקלור (שבת עג:). המנכש יהמחפה. לאחר זריעתן יהמחפה חופה עפר עליהן כדרך כל הזורווית ב---הזורעים. לוהה. דהיינו יאורעיט, לוקוז. לאינו נמי זורע, דמה דרכו של זורע ללמוחי פירי מכוין, הא נמי ללמוחי פירי מכויו ונו״ז סד.). כולה ר' עקיבא היא. ורבנן דפליגי עליה דר' עהיבא סבירא להו לר' עקיבה סבירה נהו מחפה אינו לוקה, דמאן דפטר במקיים פטר במחפה, והמנכש עוקר עשבים רעים כדי שיגדלו האחרים יותר, לוקה דחשיב כזורע כלחים (מכות כא:). תלמוד לומר כלאים שדך לא. כלאים דהרגעה קא דריש, מדסמך כלאים דלא תרביע גבי שדה, קה זר בי כל המוצרון דלא תרביע גבי שדה, דרשינן כלאים שדך לא, מדלא כחיב בהמתך לא תרביע כלאים ולא חזרע שדך כלאים, ש"מ שדך שדך כלאים, ש"מ שדך אכלאים דלעיל נמי דרשינן, ומשמע דמזהיר הכתוב שלא יהא כלאים בשדה (ע"ז טד.). וכזמן שאי אתה משמט קרקע. כגון במדבר ולחחר שגלו (קדושיו לייי) שגלו (קדושין לח:) כגון עכשיו שבטלה קדושת משמט כספים. ואף על פי שהשמטת כספים חובת פי שהשמעת כשפים מובת הגוף היא ואינה מלויה בארץ, ילפינן בהיקישא דלא

נהגל מוח.

קרקע כו'. מכלל דאיכא זמן דלא משמט קרקע ואיזה זה 96 בזמן הזה: אפינו סימא רבנן. דפליגי עליה דרבי ואמרי דשביעית בזמן הזה דאורייתא: אבום מלאכום אסר רחמנא. בשביעית:

וורעתם את השנה (ההיא) והשמינית) וגר. אבל באילנות נטיעה היא. כדכתיב ונטעתם כל עץ מאכל. כלאים דכתב רחמנא למה לי. לרבות המקיים בכלאים בלאו. ומקשינו לרבה ורב יוסף ממתניתיו דתנו משקיו בית יה מה ההושה (הוא) (השפרה) הוא באבר באי התוכנים הוא להוא משפרה בל קום המפרה בל המהוא המהוא המשפרית. בשלמא מעוד משפרית בשלמא מעוד בל המהוא הוא דאסור, וכל מקום פטידא שרו רבנן. אלא בשבינית, בין למאן דאסר היו יריי בשום חור אדסור, וכל מקום פטידא שרו רבנן. אלא בשבינית, בין למאן דאסר היו יריי בשום היותא הוא דאסור, וכל מקום פטידא שרו רבנן. אלא בשבינית, בין למאן דאסר היותר אדסור, וכל מקום פטידא שרו רבני היא. דתניא רבי אומר זה דבר השמטה שמוט, כתוב שמוט, בשהי שמוטת הכתוב מדבר אחת שמוטת קרקע ואחת שמוטת הרישה ווריעה בשביעית אסירי, היכי שרו. ופירק אביי, שביעית בזמן הזה, ורבי היא. דתניא רבי אומר זה דבר השמטה שמוט, כתוב שמוט, בשהי שמוטת הכתוב מדבר אחת שמוטת קרקע ואחת שמוטת כספים, בזמן שאתה משמט קרקע כרי, והאידנא דלית שמיטה בקרקע שארץ ישראל בידי גויים היא, שביעית בזמן הזה דרבנן, ובמקום פסידא שרו רבנן. רבא אמר לא תימא מתני׳ רבי היא ולא רבנן, אלא אפי׳ תימא רבנן, הניכוש (והחיפוי בכלאים) תולדות נינהו, ובשביעית אבות אסר רחמנא